

NADER GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET betreffende
administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie.

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is regelen te geven omtrent het beroep tegen besluiten en handelingen van publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties;

*Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 1. Voor de toepassing van deze wet worden onder lichaam verstaan de Sociaal-Economische Raad, de product-, de hoofdbedrijf- en de bedrijfschappen, bedoeld in artikel 66 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie en de lichamen, ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van belangen, bedoeld in artikel 110 van die wet.

Artikel 2. Voor de toepassing van deze wet worden onder besluiten niet begrepen verordeningen en algemeen bindende voorschriften, die niet zijn verordeningen.

Artikel 3. Voor de toepassing van deze wet wordt, tenzij het tegendeel blijkt, onder besluit mede verstaan het niet nemen van een besluit en onder handeling het niet verrichten van een handeling.

TITEL II

**Van de rechtsmacht van het College van Beroep
voor het bedrijfsleven**

Artikel 4. 1. Er is een College van Beroep voor het bedrijfsleven, hierna genoemd het College.

2. Het College oordeelt bij uitsluiting over het beroep door natuurlijke personen of rechtspersonen ingesteld tegen:

a. besluiten, door een lichaam genomen, waardoor zij rechtstreeks in hun belang getroffen zijn, met uitzondering van besluiten, strekkende tot het verrichten door het lichaam van een rechtshandeling naar burgerlijk recht;

b. handelingen, door een lichaam te hunnen aanzien ter uitvoering van zijn bestuurstaak verricht, met uitzondering van rechtshandelingen naar burgerlijk recht.

3. Het voorgaande lid is niet van toepassing, voor zover de wet het beroep tegen bepaalde besluiten of handelingen anders regelt.

Artikel 5. Het beroep kan worden ingesteld ter zake dat:

a. het besluit of de handeling met een algemeen verbindend voorschrift strijdt;

b. het lichaam bij het nemen van het besluit of bij het verichten van de handeling van zijn bevoegdheid kennelijk tot een ander doel gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden, waartoe die bevoegdheid gegeven is;

c. het lichaam, bij afweging van de betrokken belangen niet in redelijkheid tot het besluit of de handeling heeft kunnen komen;

d. het lichaam anderszins heeft besloten of gehandeld in strijd met enig in het algemeen rechtsbewustzijn levend beginsel van behoorlijk bestuur.

TITEL III

Van de organisatie van het College

AFDELING 1

Van de plaats van vestiging en de samenstelling van het College

Artikel 6. 1. Het College is gevestigd te 's-Gravenhage.

2. Het College bestaat uit een door Ons te bepalen aantal kamers.

3. Kamers van het College kunnen ook elders dan te 's-Gravenhage zitting houden.

Artikel 7. Het College is samengesteld uit gewone leden, bijzondere leden en plaatsvervangende leden en wordt bijgestaan door de griffier.

Artikel 8. 1. De gewone leden, plaatsvervangende leden en bijzondere leden, de griffier en de substituut-griffiers leggen de eed af voor rechterlijke ambtenaren voorgeschreven.

2. De eed wordt door de voorzitter en de gewone leden afgelegd in handen van de president van de Hoge Raad der Nederlanden, door de plaatsvervangende leden, de bijzondere leden, de griffier en de substituut-griffiers in handen van de voorzitter van het College.

AFDELING 2

Van de gewone leden

Artikel 9. De gewone leden worden door Ons voor het leven benoemd op voordracht van Onze Minister van Justitie, gedaan na overleg met Onze Minister voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie. Zij moeten voldoen aan de vereisten voor benoeming tot raadsheer in een gerechtshof. Bij het bereiken van de volle ouderdom van zeventig jaren wordt hun door Ons ontslag verleend met ingang van de eerstvolgende maand.

Artikel 10. 1. Het is de gewone leden verboden enig ander openbaar ambt als hoofdbetrekking dan wel enige functie in een onderneming, bij een vereniging van ondernemers of bij een vereniging van werknemers te bekleden.

2. Zij kunnen niet tevens zijn advocaat, procureur of notaris.

3. Echtgenoten kunnen niet tezamen deel uitmaken, griffier of substituut-griffier zijn van het College. Indien het huwelijk eerst mocht worden aangegaan na de benoeming zal de jongste in leeftijd zijn ambt niet kunnen behouden.

4. Bloedverwanten of aanverwanten tot de derde graad ingesloten kunnen niet tezamen deel uitmaken, griffier of substituut-griffier zijn van het College. Indien zwagerschap eerst mocht zijn ontstaan na de benoeming, zal degene, die haar veroorzaakte, zijn ambt niet kunnen behouden.

5. De zwagerschap houdt op door het overlijden van degene, die haar veroorzaakte.

Artikel 11. 1. De gewone leden kunnen op eigen verzoek door Ons worden ontslagen.

2. Zij kunnen bij met redenen omklede beschikking door de Hoge Raad der Nederlanden op vordering van de procureur-generaal worden ontzet:

a. wanneer zij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf tot gevangenisstraf of hechtenis zijn veroordeeld;

b. wegens wangedrag of onzedelijkheid of bij herhaaldelijk gebleken achteloosheid in de uitoefening van hun ambt;

c. wegens overtreding van artikel 25;

d. wegens overtreding van artikel 26.

3. Zij worden door de Hoge Raad op vordering van de procureur-generaal bij met redenen omklede beschikking ontslagen:

a. bij gebleken ongeschiktheid door ouderdom, door aanhoudende lichaamsziekte en ten gevolge van zielsziekte;

b. indien zij een ambt of functie aanvaardden, als bedoeld in artikel 10;

c. bij verlies van Nederlanderschap.

Artikel 12. 1. De gewone leden worden door de Hoge Raad der Nederlanden op vordering van de procureur-generaal bij met redenen omklede beschikking in hun bediening geschorst, ingeval zij:

a. krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hun goederen hebben verloren;

b. onder curatele zijn gesteld;

c. zich in voorlopige hechtenis bevinden;

d. in een krankzinnigengesticht zijn opgenomen.

2. Op gelijke wijze kan schorsing worden uitgesproken van een gewoon lid tegen wie een gerechtelijk vooronderzoek is aangevangen.

3. De schorsing wordt op vordering van de procureur-generaal of op verzoek van het geschorste gewone lid door de Hoge Raad opgeheven, nadat de reden, die er toe aanleiding gaf, vervallen is.

AFDELING 3

Van de bijzondere leden

Artikel 13. 1. Ieder product-, hoofdbedrijf- en bedrijfschap doet Onze Minister, wie het rechtstreeks aangaat, een door deze, voor zover het een andere Minister dan Onze Minister voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie aangaat, in overeenstemming met Onze Minister voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie te bepalen even aantal voordrachten voor bijzondere leden. Iedere voordracht bevat de namen van drie personen.

2. Indien het aantal leden van het bestuur van een product-, een hoofdbedrijf- of een bedrijfschap, benoemd door organisaties van werknemers, niet gelijk is aan dat, benoemd door organisaties van ondernemers, wordt over de voordracht gestemd op de wijze voorgeschreven in artikel 90 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie.

3. Wanneer de plaats van een bijzonder lid openvalt verzoekt Onze betrokken Minister het lichaam, dat de voordracht heeft opgemaakt, waaruit dat lid is benoemd, ter vervulling van de vacature een nieuwe voordracht op te maken.

Artikel 14. 1. De bijzondere leden worden door Ons op voordracht van Onze Minister van Justitie en Onze betrokken Ministers in overeenstemming met Onze Minister voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie uit elk der in artikel 13, eerste lid, bedoelde voordrachten voor de tijd van vier jaren benoemd.

2. Zij kunnen niet tevens zijn lid van het bestuur van het lichaam op welks voordracht zij zijn benoemd.

3. Zij moeten de leeftijd van dertig jaren hebben bereikt.

Artikel 15. De bijzondere leden kunnen tussentijds, behalve door Ons op eigen verzoek, door de Hoge Raad der Nederlanden bij met redenen omklede beschikking worden ontslagen op de gronden in artikel 11, tweede lid, sub a, b en c, en derde lid, sub a, genoemd, alsmede op grond dat zij een functie hebben aanvaard, als bedoeld in artikel 14, tweede lid.

Artikel 16. De bijzondere leden kunnen in hun bediening worden geschorst en de schorsing kan worden opgeheven op de wijze en in de gevallen in artikel 12 ten aanzien van de gewone leden bepaald.

AFDELING 4

Van de plaatsvervangende leden

Artikel 17. 1. Door Ons kunnen op voordracht van Onze Minister van Justitie, gedaan na overleg met Onze Minister voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, plaatsvervangende leden worden benoemd.

2. Op de plaatsvervangende leden zijn de artikelen 9, 11 en 12 van overeenkomstige toepassing, behoudens het bepaalde in artikel 11, tweede lid, sub *d*, en derde lid, sub *b*.

AFDELING 5

Van de voorzitter en van de vervanging van de voorzitter en de gewone leden

Artikel 18. 1. Door Ons worden op voordracht van Onze Minister van Justitie, gedaan na overleg met Onze Minister voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, uit de gewone leden een voorzitter en zoveel vice-voorzitters aangewezen als Wij geraden achten.

2. In geval van ontstentenis wordt de voorzitter vervangen door een vice-voorzitter en bij gebreke van een vice-voorzitter, door een der gewone leden in volgorde hunner benoeming.

3. In geval van ontstentenis wordt een gewoon lid bij gebreke van een ander gewoon lid vervangen door een plaatsvervangend lid.

AFDELING 6

Van de griffie

Artikel 19. 1. Door Ons worden op voordracht van Onze Minister van Justitie een griffier en een of meer substituut-griffiers benoemd.

2. Zij moeten voldoen aan de vereisten voor benoeming tot griffier of substituut-griffier ener arrondissements-rechtbank.

3. Ingeval van ziekte of belet van de griffier wordt hij bij gebreke van een substituut-griffier vervangen door een bureelambtenaar.

Artikel 20. Door Onze Minister van Justitie kunnen een of meer bureelambtenaren en bedienden aan het College worden verbonden.

Artikel 21. Voorzover de griffier niet optreedt tot bijstand van het College is hij verplicht de bevelen na te komen, die hem in zijn ambtsbetrekking door Onze Minister van Justitie zullen worden gegeven.

AFDELING 7

Van de bezoldiging en de vergoeding voor tijdverzuim

Artikel 22. Wat de bezoldiging betreft zijn de voorzitter, de vice-voorzitters, de gewone leden, de griffier en de substituut-griffiers gelijkgesteld met de president, de vice-president, de raadsheren, de griffier en de substituut-griffiers van het gerechtshof te 's-Gravenhage.

Artikel 23. 1. De plaatsvervangende leden genieten als zodanig geen bezoldiging. Evenwel kan door Onze Minister van Justitie, indien de werkzaamheden bij het College tijdelijk uitbreiding ondergaan, aan ten hoogste een plaatsvervangend lid, die regelmatig aan de werkzaamheden van het College deelneemt, tot wederopzeggens toe een wedde worden toegekend tot een bedrag, gelijk aan de helft van de wedde van een gewoon lid. Die wedde wordt voor geen langere duur toegekend dan één jaar, welke termijn, indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven, voor verlenging, telkens ten hoogste voor één jaar, vatbaar is.

2. Aan een plaatsvervangend lid, die wegens afwezigheid, belet of ontstentenis van een gewoon lid de werkzaamheden van een gewoon lid waarneemt, kan door Onze Minister van Justitie tot wederopzeggens toe een wedde worden toegekend ten bedrage van twee derde deel van de wedde van een gewoon lid. Na zes maanden wordt de wedde verhoogd tot een bedrag

gelijk aan dat van de wedde van een gewoon lid. Die wedde vervalt bij het vervallen van de grond voor de waarneming.

Artikel 24. De plaatsvervangende leden en de bijzondere leden ontvangen vergoeding voor tijdverzuim en voor door hen te maken reis- en verblijfkosten volgens regels bij algemene maatregel van bestuur te stellen.

AFDELING 8

Van de verplichtingen van de leden, de griffier en de substituut-griffiers

Artikel 25. 1. Het is aan de gewone leden, bijzondere leden en plaatsvervangende leden verboden:

a. hetgeen zij als zodanig te weten zijn gekomen bekend te maken;

b. de gevoelens te openbaren, welke in raadkamer over aanhangige gedingen zijn geuit;

c. over een voor hen aanhangig geding of een geding, dat naar zij weten of vermoeden voor hen aanhangig zal worden, zich in te laten in enig onderhoud of gesprek met partijen of hun raadslieden of van deze enige bijzondere inlichting of schriftelijk stuk aan te nemen.

2. De onder *a* en *b* omschreven verbodsbepalingen gelden ook voor de griffier, de substituut-griffiers en de bureelambtenaren.

Artikel 26. Het is de gewone leden, de griffier en de substituut-griffiers verboden als scheidsman op te treden.

AFDELING 9

Van de samenstelling van de kamers

Artikel 27. 1. De voorzitter bepaalt de samenstelling van de kamers en de orde van haar werkzaamheden.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen voorschriften worden gegeven omtrent de afwisseling en de orde van de inwendige dienst van het College.

Artikel 28. Het college oordeelt met vijf leden, van wie twee bijzondere leden.

TITEL IV

Van de wijze van procederen

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 29. 1. De terechtzittingen zijn openbaar.

2. In het belang der openbare orde of op verzoek van een der partijen, indien haar belangen dit eisen, kan het College bevelen, dat de terechtzitting met gesloten deuren zal worden gehouden.

Artikel 30. 1. Voor de aanvang van de behandeling ter terechtzitting kan elk der zittende leden door een der partijen worden gewraakt op grond van feiten of omstandigheden, die het vormen van een onpartijdig oordeel zouden kunnen bemoeilijken.

2. Op grond van zodanige feiten of omstandigheden kan een lid zich verschonen.

3. De overige leden beslissen zo spoedig mogelijk, of de wraking of verschoning wordt toegestaan. In geval van staking van stemmen is het verzoek tot wraking of verschoning toegestaan.

AFDELING 2

Van partijen en haar vertegenwoordiging

Artikel 31. 1. Natuurlijke personen, onbekwaam om in rechte te staan, worden vertegenwoordigd door hun vertegenwoordigers naar burgerlijk recht.

2. Gehuwde vrouwen oefenen zelfstandig haar rechten uit

Artikel 32. 1. Partijen procederen in persoon of bij een gemachtigde.

2. Partijen en hun gemachtigden kunnen zich door een raadsman doen bijstaan.

3. Als gemachtigden of raadslieden kunnen alleen optreden in het Rijk gevestigde personen. Zij moeten desgevorderd hun bevoegdheid aantonen door het overleggen van een schriftelijke volmacht. Advocaten en procureurs zijn hiertoe niet gehouden.

4. Het College kan weigeren bepaalde personen, die van het verlenen van rechtsgeleerde hulp hun beroep maken en niet zijn advocaat of procureur, als gemachtigde of raadsman toe te laten. De zaak wordt in dat geval aangehouden, totdat de betrokken partij in de gelegenheid is geweest de geweigerde gemachtigde of raadsman te vervangen. De partij wordt door de griffier van de aanhouding en de reden daartoe in kennis gesteld.

AFDELING 3

Van het aanhangig maken der zaak en van de gewone wijze van behandeling

Artikel 33. 1. Het beroep wordt ingesteld binnen dertig dagen na de dag, waarop het besluit medegedeeld, uitgereikt of verzonden of de handeling verricht is. Indien de laatste dag van deze termijn valt op een dag, waarop de griffie gesloten is, wordt hij voor de berekening van de termijn niet medegedeld.

2. Indien degene, die beroep kan instellen, binnen de in het voorgaande lid genoemde termijn, bij het lichaam bezwaar heeft gemaakt tegen diens besluit of handeling kan hij daartegen nog beroep instellen binnen gelijke termijn na de beslissing op dit bezwaar. De beslissing op het bezwaar is met redenen omkleed en wordt genomen binnen dertig dagen na de dag, waarop het bezwaar door het lichaam is ontvangen.

3. Indien het bezwaar is gemaakt bij een ander lichaam vindt het voorgaande lid overeenkomstige toepassing.

4. Het instellen van beroep tegen het niet nemen van een besluit of het niet verrichten van een handeling is niet aan een termijn gebonden. Het kan worden ingesteld zodra een lichaam binnen de daarvoor bepaalde tijd of, waar een tijdsbepaling ontbreekt, binnen redelijke tijd een besluit niet genomen of een handeling niet verricht heeft. Het College verklaart de verzoeker niet-ontvankelijk, indien het beroep onredelijk laat is ingesteld.

5. Hij die beroep instelt na de in het eerste, tweede of derde lid bedoelde termijn, wordt niet op grond daarvan niet-ontvankelijk verklaard, indien hij ten genoegen van het College aantoonst, dat hem ter zake van de overschrijding van de beroepstermijn redelijkerwijze geen verwijt treft.

6. Het beroep heeft geen schorsende kracht.

Artikel 34. Het beroep wordt ingesteld door het indienen van een verzoekschrift ter griffie van het College. Desverlangd wordt de verzoeker een bewijs van ontvangst uitgereikt.

Artikel 35. Het verzoekschrift is ondertekend en houdt in:

a. de naam en de woonplaats van de verzoeker en, indien hij een wettelijke vertegenwoordiger heeft, van deze;

b. een gekozen woonplaats binnen het Rijk in Europa, indien de verzoeker daarbuiten woonplaats heeft of gevestigd is;

c. de naam en de zetel van het lichaam, tegen welks besluit of handeling het beroep gericht is;

d. een duidelijke omschrijving van het besluit of de handeling, waartegen het beroep is gericht, onder overlegging voor zoveel mogelijk van afschrift van het besluit, waartegen het beroep is gericht;

e. de gronden, waarop het beroep rust;

f. een bepaalde vordering.

Artikel 36. 1. De voorzitter wijst de inzender van een verzoekschrift, die de voorschriften van artikel 35 niet in acht genomen heeft, op het gepleegde verzuim en nodigt hem uit dit te herstellen binnen een door hem te bepalen termijn.

2. Hij die niet binnen de in het vorige lid bedoelde termijn het door hem gepleegde verzuim heeft hersteld, kan niet-ontvankelijk worden verklaard.

Artikel 37. 1. Is het College kennelijk onbevoegd of is het beroep kennelijk niet-ontvankelijk of ongegrond, dan kan, zonder dat een nader onderzoek door het College vereist is, de voorzitter bij met redenen omklede beschikking het College onbevoegd of het beroep niet-ontvankelijk of ongegrond verklaren.

2. De beschikking wordt door de voorzitter in het openbaar uitgesproken in tegenwoordigheid van de griffier.

3. De griffier doet afschrift van de beschikking bij aangetekende brief aan de verzoeker toekomen.

Artikel 38. 1. Tegen de beschikking, in het vorige artikel vermeld, kan de verzoeker binnen veertien dagen na de dag van verzending van het afschrift ervan verzet doen bij het College. Artikel 33, vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. Ten gevolge van dat verzet vervalt de beschikking, tenzij het verzet niet ontvankelijk of ongegrond wordt verklaard.

3. Het verzet wordt gedaan bij ondertekende schriftuur. Bij niet voldoen aan dit voorschrift wordt het verzet niet-ontvankelijk verklaard, tenzij de verzoeker het verzuim heeft hersteld binnen een door de voorzitter te bepalen termijn.

4. Desverlangd geeft de griffier bewijs van ontvangst van de schriftuur, waarbij verzet wordt gedaan.

5. Is het College van oordeel, dat het beroep kennelijk niet ontvankelijk of ongegrond is, of dat het College kennelijk onbevoegd is, dan kan het zonder nader onderzoek het verzet ongegrond verklaren, echter niet dan na hem, die het verzet gedaan heeft, in de gelegenheid te hebben gesteld te worden gehoord.

6. De beschikking tot niet-ontvankelijkverklaring of ongegrondverklaring van een verzet is met redenen omkleed. Het bepaalde in het tweede en derde lid van artikel 37 is op die beschikking van toepassing.

Artikel 39. 1. De griffier zendt zo spoedig mogelijk bij aangetekende brief een afschrift van het verzoekschrift aan het lichaam, tegen welks besluit of handeling het beroep is gericht.

2. Het lichaam kan binnen een en twintig dagen na de dag van verzending van het afschrift een verweerschrift indienen.

3. De voorzitter kan op grond van bijzondere omstandigheden deze termijn op verzoek verlengen of verkorten.

Artikel 40. 1. De griffier zendt ieder der verzoekers bij aangetekende brief een afschrift van het verweerschrift toe.

2. De voorzitter kan de verzoeker op zijn verzoek op grond van bijzondere omstandigheden toestaan binnen een en twintig dagen na de dag van verzending van het afschrift van het verweerschrift een conclusie van repliek in te zenden. In dat geval wordt aan de verweerder toegestaan, binnen dezelfde termijn na de dag van verzending aan hem van het afschrift van de conclusie van repliek een conclusie van dupliek in te dienen. Een afschrift van die conclusie wordt aan de verzoeker toegezonden.

3. De voorzitter kan op grond van bijzondere omstandigheden de in het voorgaande lid bedoelde termijnen op verzoek verlengen of verkorten.

Artikel 41. 1. Het College kan van het bestuur van het lichaam, dat partij is in het geding en van andere administratieve organen verlangen binnen een te bepalen termijn schriftelijk inlichtingen te verschaffen en onder hen berustende of te hunner beschikking staande stukken en voorwerpen in te zenden. De administratieve organen stellen zo nodig een onderzoek in.

2. Indien het openbaar belang dit bepaaldelijk vordert, kunnen het bestuur van het lichaam en de administratieve

organen het verschaffen van inlichtingen en het overleggen van stukken en voorwerpen weigeren dan wel bij de inzending het College mededelen, dat de verzoeker van aan het College ingezonden stukken geen kennis zal mogen dragen. In het laatste geval neemt het College van deze stukken geen kennis, tenzij de verzoeker heeft verklaard daartegen geen bezwaar te hebben.

Artikel 42. Voor de behandeling van het geding ter terechtzitting worden alle daarop betrekking hebbende stukken, waarvan partijen mogen kennis nemen, hetzij in origineel hetzij in door de griffier gewaarmerkt afschrift daarvan gedurende ten minste zes dagen ter griffie, ter griffie van een kanton-gerecht of elders ter kosteloze inzage van partijen neergelegd. De nederlegging wordt door de griffier tijdig ter kennis van partijen gebracht.

Artikel 43. 1. Nadat de schrifturen gewisseld zijn of nadat de termijn tot het indienen van een verweerschrift of tot het indienen van een nadere conclusie is verlopen zonder dat een dergelijk schriftuur is ingediend, dan wel nadat een der partijen schriftelijk heeft doen weten van het indienen van een verweerschrift of een nadere conclusie af te zien, bepaalt de voorzitter plaats, dag en uur, waarop de behandeling ter zitting zal plaats vinden.

2. De griffier geeft de partijen bij aangetekende brief van plaats, dag en uur der zitting kennis.

Artikel 44. 1. Het College kan bevelen, dat een partij zal worden opgeroepen om ter zitting in persoon te verschijnen tot het geven van inlichtingen. Geldt dit bevel een natuurlijke persoon, onbekwaam om in rechte op te treden, dan vermeldt het tevens, hetzij dat deze onbekwame in persoon hetzij dat hij bij zijn wettelijke vertegenwoordiger, of dat beiden zullen verschijnen. Geldt het bevel een rechtspersoon dan verschijnt een der bestuurders, tenzij het bevel een of meer bepaalde bestuurders aanwijst.

2. Indien een partij niet aan de oproeping gehoor geeft, zal het College daaruit zodanige gevolgtrekkingen kunnen maken als geraden zal voorkomen.

Artikel 45. 1. Partijen kunnen getuigen en deskundigen ter zitting medebrengen dan wel bij deurwaardersexploit oproepen.

2. Zij geven de namen der opgeroepen en mede te brengen getuigen en deskundigen uiterlijk op de vierde dag voor die der zitting op aan de griffier en aan de wederpartij.

3. Deurwaarders kunnen voor de in het eerste lid bedoelde exploiten de in het Tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken ten aanzien van gedingen voor de arrondissements-rechtbank vastgestelde kosten voor exploiten berekenen.

Artikel 46. Het College kan ambtshalve of op verzoek van partijen getuigen of deskundigen ter terechtzitting oproepen of de laatsten met een bepaalde werkzaamheid belasten. Van de oproeping en van het belasten met een werkzaamheid wordt aan partijen mededeling gedaan.

Artikel 47. 1. De voorzitter heeft de leiding der zitting.

2. Hij ondervraagt partijen, haar gemachtigden, de getuigen en deskundigen. Alvorens de getuigen en deskundigen te onderwerpen beëdigt hij de eersten, dat zij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen, de deskundigen, dat zij naar hun geweten verslag zullen doen.

3. Partijen worden in de gelegenheid gesteld door tussenkomst van de voorzitter ter zake dienende vragen tot elkander, de getuigen en de deskundigen te richten.

4. Het College kan bevelen, dat getuigen en deskundigen, die hoewel daartoe opgeroepen niet ter zitting verschenen zijn, op een nadere zitting door de openbare macht zullen worden voorgeleid.

Artikel 48. Getuigen en deskundigen zijn verplicht in de gevallen bij deze wet bepaald, de eed of de belofte te doen

en getuigenis af te leggen of hun diensten als deskundige te verlenen, een en ander behoudens verschoning wegens ambts- of beroepsgeheim.

Artikel 49. 1. De partij, die een getuige of deskundige heeft opgeroepen, is hem een vergoeding verschuldigd overeenkomstig het Tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken. Aan ambtshalve opgeroepen getuigen en deskundigen en deskundigen, die ambtshalve met een werkzaamheid zijn belast, wordt de vergoeding door de griffier uitbetaald. Het College kan in het laatste geval bij de uitspraak een of meer partijen veroordelen om aan de griffier de door hem voorgeschoten vergoedingen geheel of ieder voor een gedeelte te betalen.

2. De vergoeding wordt door de voorzitter vastgesteld.

Artikel 50. 1. Het College kan het onderzoek ter zitting tot een nadere dag schorsen.

2. Indien bij de schorsing geen nadere dag bepaald is, doet de griffier zodra mogelijk van het tijdstip van hervatting van het onderzoek mededeling aan partijen.

Artikel 51. Partijen kunnen haar vordering en haar verweer alsmede de gronden, waarop deze berusten, tot de sluiting van de zitting wijzigen, tenzij het College van oordeel is, dat de wederpartij door deze wijziging onredelijk wordt benadeeld.

Artikel 52. 1. Voordat de behandeling ter zitting wordt gesloten, heeft ieder der partijen het recht het woord te voeren. Het College kan de mondelinge toelichting doen eindigen, indien het van mening is, dat de zaak voldoende is toegelicht.

2. Zodra de behandeling ter zitting gesloten is, deelt de voorzitter mede, wanneer uitspraak zal worden gedaan.

3. Indien het onderzoek niet volledig blijkt te zijn geweest, kan het College bevelen, dat de behandeling ter zitting op een nader te bepalen datum zal worden hervat. Daarbij kunnen aan partijen aanwijzingen worden gegeven met betrekking tot het bewijs.

Artikel 53. 1. Van het behandelde ter zitting maakt de griffier proces-verbaal op. Daarin worden de ter zitting afgelegde verklaringen kort samengevat of, zo het College dit verlangt, in haar geheel opgenomen.

2. De voorzitter kan de weergave van de afgelegde verklaringen in het proces-verbaal doen voorlezen en ondertekenen.

Artikel 54. 1. Het College kan ambtshalve of op verzoek van partijen derden, wier belang bij het aanhangige geschil rechtstreeks is betrokken, in het geding roepen. Door de oproeping wordt de derde partij in het geding.

2. Derden, als bedoeld in het vorige lid, kunnen het College verzoeken te mogen tussenkomen of zich bij een der partijen te mogen voegen. Indien dit verzoek wordt toegestaan, wordt de tussenkomende of gevoegde derde als partij beschouwd.

3. In de gevallen in het eerste en tweede lid bedoeld beveelt het College de maatregelen, die voor een goede procesvoering nodig zijn.

4. Het College is bevoegd samenhangende zaken te voegen en gevoegde zaken te splitsen.

Artikel 55. 1. Indien na de behandeling ter zitting door een der partijen nog op de zaak betrekking hebbende stukken worden overgelegd, dan wel krachtens het bepaalde in artikel 41 of 46 op verzoek van het College uitgebrachte rapporten of verslagen worden ingezonden, worden de stukken, waarvan partijen mogen kennis dragen, — voor zover het niet op verzoek van het College overgelegde stukken betreft, indien dit zulks wenselijk acht — gedurende ten minste zes dagen ter plaatse als genoemd in artikel 42 ter kosteloze inzage van partijen nedergelegd. De nederlegging wordt door de griffier tijdig ter kennis van partijen gebracht.

2. Binnen tien dagen na de dag van verzending van deze kennisgeving kan elk der partijen aan de Raad mededelen, dat zij voortzetting van de behandeling ter zitting wenst. In dat geval wordt een dag voor een nadere behandeling ter zitting bepaald.

Artikel 56. 1. Van de partijen kunnen ten behoeve van de Staat griffierechten geheven worden volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

2. Daarbij wordt bepaald in welke gevallen vrijstelling van griffierecht kan worden verleend.

3. Indien het verschuldigde griffierecht na aanmaning niet is voldaan, wordt de verzoeker niet ontvankelijk verklaard.

AFDELING 4

Van de uitspraak

Artikel 57. Het College beraadslaagt en beslist in raadkamer en grondt zijn uitspraak uitsluitend op hetgeen ter zitting is te berde gebracht en op de stukken, die overeenkomstig de voorschriften van de artikelen 42 en 55 ter griffie zijn nedergelegd of waarvan het College, hoewel zij niet zijn nedergelegd, krachtens het bepaalde in artikel 41, tweede lid, kan kennis nemen.

Artikel 58. 1. Het College kan een besluit vernietigen en bij de uitspraak de gevolgen van de vernietiging regelen. Het College kan bepalen, dat het lichaam overeenkomstig de uitspraak een besluit zal nemen, intrekken of wijzigen dan wel dat het lichaam overeenkomstig de uitspraak een handeling zal nalaten of verrichten.

2. Het College kan bepalen, dat, indien of zolang het lichaam niet aan een uitspraak, als in het vorige lid bedoeld, voldoet, het aan de wederpartij een bij de uitspraak vast te stellen dwangsom verbeurt. Artikel 611*b* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 59. Het College kan de nietigheid van een besluit voor gedeekt verklaren, wanneer het algemeen belang of gerechtvaardigde aanspraken van derden dit vorderen.

Artikel 60. Het College kan het lichaam veroordelen tot vergoeding van of tot betaling van een tegemoetkoming in de schade, die de verzoeker door het besluit of de handeling geleden heeft.

Artikel 61. 1. Het College kan de in het ongelijk gestelde partij veroordelen in de kosten, die de wederpartij in verband met het geschil heeft moeten maken.

2. Het College kan de kosten, die partijen hebben moeten maken, geheel of gedeeltelijk compenseren.

3. Het bedrag der kosten wordt bij de uitspraak vastgesteld.

Artikel 62. Voor zover de uitspraak strekt tot betaling van een bepaald geldsbedrag, kan zij worden ten uitvoer gelegd overeenkomstig de bepalingen van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 63. 1. De uitspraken zijn gedagtekend en houden in:

- de namen en woonplaatsen der partijen en van haar wettelijke vertegenwoordigers en de namen der gemachtigden;
- de gronden van de uitspraak; indien het bepaalde in artikel 5 onder *d* toepassing heeft gevonden wordt in de uitspraak aangewezen welk in het algemeen rechtsbewustzijn levend beginsel van behoorlijk bestuur geschonden is geoordeeld;

c. een stellige beslissing;

d. de namen van de leden van het College, die de uitspraak hebben gewezen.

2. De uitspraak wordt door de voorzitter van de Kamer, die de uitspraak heeft gedaan, en de griffier ondertekend. Indien de voorzitter zich in de onmogelijkheid bevindt de uitspraak te ondertekenen, geschiedt zulks door het oudst be-

noemde gewone of plaatsvervangend lid, dat de uitspraak mede gewezen heeft. Indien de griffier zich in de onmogelijkheid bevindt, wordt daarvan in stede van de ondertekening melding gemaakt.

3. De uitspraak wordt in het openbaar uitgesproken.

Artikel 64. 1. De griffier zendt een afschrift van de uitspraak aan partijen.

2. Op hun verzoek wordt aan partijen tegen betaling van de bij algemene maatregel van bestuur te bepalen kosten een overeenkomstig artikel 430 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering opgemaakte grosse van de uitspraak toegezonden.

TITEL V

Van voorlopige voorzieningen

Artikel 65. 1. In alle zaken, waarin het belang van de verzoeker een onverwijlde voorziening bij voorraad vordert, kan deze bij met redenen omkleed verzoekschrift in afwachting van de beslissing in de hoofdzaak aan de voorzitter van het College een voorlopige voorziening vragen.

2. De voorzitter beslist op dit verzoek na het betrokken lichaam te hebben gehoord, althans te hebben opgeroepen.

3. De voorzitter kan bepalen, dat, indien of zolang het lichaam niet aan een in de uitspraak vervatte voorlopige voorziening voldoet, het aan de wederpartij een bij de uitspraak vast te stellen dwangsom verbeurt. Artikel 611*b* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is van overeenkomstige toepassing.

4. De voorzitter deelt zijn beslissing zo spoedig mogelijk mede aan de verzoeker en aan het betrokken lichaam. Het bepaalde in de artikelen 59—62 is van overeenkomstige toepassing.

TITEL VI

Van verzet door derden

Artikel 66. 1. Natuurlijke personen of rechtspersonen, die rechtstreeks in hun belang getroffen worden door een uitspraak, waarbij een besluit van een lichaam is vernietigd of waarbij is bepaald, dat een lichaam een besluit overeenkomstig de uitspraak zal nemen, intrekken of wijzigen, kunnen tegen de uitspraak in verzet komen.

2. Het verzet is niet-ontvankelijk, indien een verzoek om tussen te mogen komen is afgewezen.

3. Het verzet heeft geen schorsende kracht.

Artikel 67. 1. Het verzet wordt gedaan binnen dertig dagen na de dag van de uitspraak. De artikelen 33, eerste lid, tweede volzin, 34, 35 en 36 zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Indien door meer dan een belanghebbende verzet is gedaan, worden de zaken gevoegd.

Artikel 68. 1. Zodra verzet is gedaan, bepaalt de voorzitter plaats, dag en uur, waarop de behandeling ter zitting zal plaats hebben.

2. De griffier roept onverwijld degene, die verzet gedaan heeft en de partijen bij het geding, dat is geëindigd met de uitspraak, waartegen het verzet is gericht, bij aangetekende brief op ter zitting tegenwoordig te zijn.

3. De partijen bij het oorspronkelijke geding zijn bevoegd tot drie dagen voor de zitting een verweerschrift ter griffie in te dienen. De griffier zendt afschriften aan de betrokkenen toe.

Artikel 69. Het bepaalde in de artikelen 41 en 44—56 is op het geding in verzet van toepassing.

Artikel 70. Na de behandeling ter zitting doet het College met inachtneming van de feiten, die bij de behandeling van het verzet gebleken zijn, opnieuw recht overeenkomstig het bepaalde in de vierde afdeling van de vierde titel.

TITEL VII

Van herziening

Artikel 71. 1. Ieder der partijen is bevoegd, na de einduitspraak, de herziening daarvan te verzoeken.

2. Het verzoek kan worden ingediend op grond, dat gebleken is van enige omstandigheid, die bij de behandeling van het beroep aan het College niet bekend was en die op zichzelf of in verband met andere feiten of omstandigheden ernstige twijfel doet ontstaan aan de juistheid van de uitspraak.

Artikel 72. 1. De herziening wordt verzocht aan het College.

2. Het verzoek om herziening heeft geen schorsende kracht.

Artikel 73. 1. Het verzoekschrift is ondertekend en houdt in:

a. de naam van de verzoeker en, indien hij een wettelijke vertegenwoordiger heeft, van deze;

b. de uitspraak waarvan de herziening wordt gevraagd;

c. de gronden, waarop het verzoek berust.

2. De griffier zendt zo spoedig mogelijk bij aangetekende brief een afschrift van het verzoekschrift aan ieder der andere partijen in het geding.

3. Ieder der andere partijen kan binnen een en twintig dagen na de dag van verzending van het afschrift een verzoekschrift indienen. De voorzitter kan op grond van bijzondere omstandigheden deze termijn op verzoek verlengen of verkorten.

4. Op de behandeling van het verzoekschrift vinden de artikelen 29 en 30, 37, 38 en 40—65 overeenkomstige toepassing.

5. Het verzoekschrift wordt ingediend binnen drie maanden, te rekenen van de dag waarop de uitspraak, waarvan herziening is verzocht, is uitgesproken dan wel van een omstandigheid, bedoeld in artikel 71, tweede lid, is gebleken.

TITEL VIII

Van het geen gevolg hebben van uitspraken

Artikel 74. 1. Indien een uitspraak naar Ons oordeel in haar gevolgen in strijd komt met het algemeen belang, kunnen Wij op voordracht van Onze betrokken Ministers besluiten, dat zij geen gevolg of niet volledig gevolg zal hebben.

2. In afwachting van de totstandkoming van een besluit, als in het vorige lid bedoeld, kunnen Wij, op voordracht van Onze betrokken Ministers, de uitspraak gedurende een bij Ons besluit te bepalen tijd geheel of gedeeltelijk schorsen. De schorsing kan, ook na verlenging, niet langer duren dan een jaar.

3. Een besluit, als in het eerste lid bedoeld, kan slechts worden genomen binnen twee maanden, nadat de uitspraak is gedaan, of, indien binnen die termijn de uitspraak is geschorst, binnen de voor de schorsing bepaalde tijd. Een besluit, als in het tweede lid bedoeld, kan slechts worden genomen binnen twee maanden, nadat de uitspraak is gedaan.

4. Onze besluiten worden in het *Staatsblad* geplaatst.

5. Het bepaalde in de eerste twee leden geldt niet, voor zover bij de uitspraak schadevergoeding of tegemoetkoming in de schade is toegekend of een veroordeling in de kosten is uitgesproken.

6. Voor zover ten aanzien van een uitspraak door Ons krachtens het eerste of tweede lid een besluit genomen is, wordt geen dwangsom verbeurd wegens het niet voldoen aan die uitspraak. Een betaalde dwangsom wordt teruggegeven.

Artikel 75. 1. Indien Wij besluiten, dat de uitspraak geen gevolg of niet volledig gevolg zal hebben, kan het College op verzoek van de betrokkene opnieuw recht doen met inachtneming van Ons Besluit, dan wel het lichaam veroordelen tot vergoeding van of tot betaling van een tegemoetkoming in de

schade, die de verzoeker ten gevolge van het geen of niet volledig gevolg hebben van de uitspraak lijdt.

2. Het verzoek wordt gedaan binnen twee maanden na de dag van uitgifte van het *Staatsblad*, waarin Ons besluit is geplaatst.

3. De bepalingen van de vierde titel zijn van overeenkomstige toepassing.

4. Wij kunnen bepalen dat de vergoeding van of de betaling van een tegemoetkoming in de schade, waartoe het College het lichaam op grond van het eerste lid van dit artikel heeft veroordeeld, geheel of ten dele ten laste komt van de Staat.

TITEL IX

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 76. 1. Artikel 140 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie wordt gelezen:

„Artikel 140.

Het beroep tegen besluiten en handelingen van de Raad, de product-, de hoofdbedrijf- en de bedrijfschappen en de lichamen, ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van belangen, bedoeld in artikel 110, wordt door de wet geregeld.”

2. Artikel 141 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie wordt ingetrokken.

Artikel 77. 1. Artikel 13, eerste en tweede lid, van het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941 wordt vervangen door de volgende bepalingen:

„1. Het beroep van ondernemers tegen besluiten of ter zake van handelingen van een organisatie staat bij uitsluiting ter kennisneming van het College van Beroep voor het bedrijfsleven voor zover niet:

a. de besluiten strekken tot het verrichten door de organisatie van een rechtshandeling naar burgerlijk recht;

b. de handelingen rechtshandelingen zijn naar burgerlijk recht.

2. Het beroep wordt slechts ontvangen:

a. wanneer de ondernemer door het besluit rechtstreeks in zijn belang wordt getroffen;

b. wanneer de handeling ten aanzien van de ondernemer is verricht.

3. Het beroep kan worden ingesteld ter zake dat:

a. het besluit of de handeling met een algemeen verbindend voorschrift strijdt;

b. de organisatie bij het nemen van het besluit of bij het verrichten van de handeling van haar bevoegdheid kennelijk tot een ander doel gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden, waartoe die bevoegdheid gegeven is;

c. de organisatie bij afweging van de betrokken belangen niet in redelijkheid tot het besluit of de handeling heeft kunnen komen;

d. de organisatie anderszins heeft besloten of gehandeld in strijd met enig algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

4. Het bepaalde in de Titels IV, V, VI en VII van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie is van overeenkomstige toepassing.

5. In dit artikel worden onder besluiten niet begrepen verordeningen en andere algemeen verbindende voorschriften.

6. In dit artikel wordt onder besluit mede verstaan het niet nemen van een besluit en onder handeling het niet verrichten van een handeling.”

2. Voor het derde lid van artikel 13 wordt het nummer (3) vervangen door (7).

Artikel 78. Het Besluit van 27 November 1942, no. 34602, Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd (*Nederlandse Staatscourant* van 27 November 1942, no. 232) wordt gewijzigd als volgt:

I. artikel 4 wordt gelezen:

„Verzet, gericht tegen de rechtmatigheid van de vordering

of tegen de hoegrootheid van het bedrag, wordt ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Het verzet kan vóór de betekening van het dwangbevel, doch uiterlijk veertien dagen daarna, worden ingesteld”;

II. artikel 5 vervalt;

III. artikel 7, tweede lid, wordt gelezen:

„2. Verzet stuit de aanvang of de voortzetting van de tenuitvoerlegging van het dwangbevel niet, behoudens de bevoegdheid van de geëxecuteerde om daarop bij wege van een voorlopige voorziening door de voorzitter van het College van Beroep voor het bedrijfsleven — of bij de in artikel 6 voorziene gevallen in kort geding door de president van de aldaar bedoelde rechtbank — te doen beslissen.”

Artikel 79. 1. De organisaties, bedoeld in de artikelen 2, 4 en 5 van het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941, dienen binnen één maand na het in werking treden van deze wet bij Onze Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening voordrachten in, als bedoeld in artikel 13.

2. Wij benoemen uit deze voordrachten bijzondere leden op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening.

Artikel 80. 1. Het Reglement scheidsgerecht voor de voedselvoorziening (*Nederlandse Staatscourant* 1942, no. 164) vervalt.

2. De besluiten van de Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 30 December 1942 (*Nederlandse Staatscourant* 1942, no. 254) en van 15 Juni 1944 (*Nederlandse Staatscourant* 1944, no. 117) tot wijziging van het Reglement scheidsgerecht voor de voedselvoorziening vervallen.

Artikel 81. 1. Het Scheidsgerecht voor de voedselvoorziening, hetwelk ingevolge artikel 140 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie optreedt als Scheidsgerecht voor het Bedrijfsleven, is opgeheven.

2. De op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet bij het scheidsgerecht aanhangige zaken worden in de stand, waarin zij zich bevinden, overgebracht naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Zij worden afgedaan zoveel mogelijk overeenkomstig de voorschriften geldende op het tijdstip, waarop zij aanhangig werden gemaakt.

3. Onze Minister van Justitie kan regelen stellen omtrent de wijze van overbrenging van de aanhangige zaken en van de archieven van het scheidsgerecht naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Artikel 82. De Vestigingswet Bedrijven 1954 wordt gewijzigd als volgt:

A. In artikel 8, tweede lid, wordt in plaats van: „artikel 20” gelezen: „artikel 19”.

B. De artikelen 19 en 20 worden gelezen:

„Artikel 19. Bij het indienen van een aanvraag om een vergunning, een verklaring van handelskennis of van vakbekwaamheid of een ontheffing moet een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen bedrag worden betaald.

Artikel 20. 1. Tegen een besluit van een Kamer van Koophandel en Fabrieken tot weigering of intrekking van een vergunning kan de betrokkene op de gronden vermeld in artikel 5 van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie, beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

2. Voor een toepassing van dit artikel wordt het niet binnen de gestelde termijn besluiten met een besluit tot weigering gelijkgesteld.

3. De artikelen 29—53, 55—65 en 71—73 van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 83. Deze wet kan worden aangehaald als Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie.

Artikel 84. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

*De Minister voor Publiekrechtelijke
Bedrijfsorganisatie,*

De Minister van Economische Zaken,

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,

*De Minister van Landbouw, Visserij
en Voedselvoorziening,*

De Minister van Financiën,

*De Minister van Wederopbouw
en Volkshuisvesting,*